

4. Постановление Правительства Российской Федерации от 19 августа 2011 года №694 «Методика осуществления мониторинга правоприменения в Российской Федерации». – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.rg.ru/2011/08/24/metodika-dok.html. – Загл. с экрана.
5. Постановление Правительства Республики Казахстан от 25 августа 2011 года № 964 «Об утверждении Правил проведения правового мониторинга нормативных правовых актов». – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : online.zakon.kz/Document/?doc_id=31050159. – Загл. с экрана.
6. Правовой мониторинг : актуальные проблемы теории и практики / Под ред. Н. Н. Черногора. – М. : Международный юридический институт, 2010. – 232 с.
7. Тихомиров Ю. А. Организация и проведение правового мониторинга / Ю. А. Тихомиров // Право и экономика. – 2006. – № 10. – С. 11-15.
8. Турецкий Н. Н. Законодательная ветвь власти Казахстана : Монография / Н. Н. Турецкий. – Алматы : ТОО «Издательство «Норма-К», 2011. – 356 с.
9. Указ Президента РФ от 20 мая 2011 года №657 «О мониторинге правоприменения в Российской Федерации». – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.rg.ru/2011/05/25/monitoring-dok.html. – Загл. с экрана.
10. Юридическая техника : Курс лекций / Под ред. В. М. Баранова, В. А. Толстика. – М. : ДГСК МВД России, 2012. – 384 с.
11. Bogdanovskaia I. The legislative bodies in the law-making process. – Electronic text data. – Mode of access : www.nato.int/acad/fellow/.../bogdanovskaia.pdf. – Title from screen.
12. Handbook for the European Union Monitoring Mission in Georgia / Council of Europe. – Strasbourg Cedex, 2009. – p. 107.
13. Mader L. Evaluation of legislation – contribution to the quality of legislation / L. Mader // Evaluation of legislation and efficiency of the legislative procedure. Collection of materials of the international workshop, 16-17 December 2002, Ryazan. Scientific editor – G. P. Ivliev, Head of the Legal Department, Staff of the State Duma of the Russian Federation. – М. : The State Duma Publishers. – 2003. – 152 с. – Electronic text data. – Mode of access : www.consultant.ru/law/review/lawmaking/material/. – Title from screen.
14. Rule-of-law tools for post-conflict states. Monitoring legal systems. United Nations. – New York and Geneva. – 2006. – p. 52.
15. Transparency and public participation in law making process //OSCE, MCIC and ECNL. - Skopje, 2010. - p. 79.
16. United States General Accounting Office, Prospective Evaluation Methods. The Prospective Evaluation Synthesis. 1990. – Electronic text data. – Mode of access : www.gao.gov/special-pubs/10_1_10.PDF. – Title from screen.

Рецензент: доктор юридичних наук, професор Лоцихін О.М.

УДК 342.9

Парненко В.С.,

здобувач Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНСТИТУТУ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
В СИСТЕМІ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАВА УКРАЇНИ**

У статті розкриваються існуючі підходи науковців до розуміння інституту адміністративної відповідальності. Аналізуються її основні риси та ознаки, завдяки яким вона усвідомлюється як особлива складова системи юридичної відповідальності права України.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, інститут, підстави, адміністративні стягнення.

Парненко В.С.,

соискатель Днепропетровского государственного
университета внутренних дел

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИНСТИТУТА АДМИНИСТРАТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ В СИСТЕМЕ ЮРИДИЧЕСКОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ПРАВА УКРАИНЫ

В статье раскрываются существующие подходы ученых к пониманию института административной ответственности. Анализируются ее основные черты и признаки, благодаря которым она осознается как особая составная часть системы юридической ответственности права Украины.

Ключевые слова: административная ответственность, институт, основания, административные взыскания.

Parnenko V.S.,

Researcher Dnepropetrovsk State University of Internal Affairs

THEORETICAL FOUNDATIONS ADMINISTRATIVE INSTITUTE OF LIABILITY IN LEGAL LIABILITY LAW UKRAINE

Existing approaches of research workers to understanding of the institute of administrative responsibility are exposed in the article. Its basic features and peculiarities due to which it is realized as the special constituent of the system of legal responsibility of Ukraine are analysed.

Actuality is that the issue of determining the theoretical principles of administrative liability is quite complex and is characterized by extraordinary relevance. First, the existing legislation establishes administrative responsibility, is characterized by dispersed significant amount of legal material and incomplete compliance needs of today. Second, private institute administrative proceedings characterized by constant expansion of the range of public relations to be protected administrative sanctions, thus significantly increasing the role of administrative responsibility in the fight against crimes, the number of components of administrative offenses. Thirdly, there is no sufficiently consistent theory that would logically identify key definition of "administrative responsibility" uniqueness awareness which will develop the most effective strategy for the prevention of administrative offenses.

The conclusions are that the definition of the main approaches to the study of this concept allowed to briefly describe the system and its intrinsic properties. In particular, administrative responsibility as legal liability component of Ukraine recognized as rights apply to persons both physical and legal (depending on the subject of responsibility) who have committed administrative offenses and administrative penalties, pulling for those individuals burdensome consequences of property, moral, personal or otherwise and imposed by authorized bodies or officials on the grounds and in the manner prescribed by rules of administrative law.

These characteristics, in our opinion, give reason to understand the importance of this institution as having an important means of protecting public order and which has all the features of legal liability. Through the institute of administrative responsibility is the protection not only of administrative and legal relations, but also relations unsettled towards financial regulations, environmental, labor, customs, and in some cases, civil law and procedural areas. Therefore, among the main tasks of reforming the existing regulatory scope should be consolidated in CAO concept of administrative responsibility as a basis for prevention of administrative offenses, to counteract them, and creating a system of rights and freedoms.

Keywords: administrative responsibility, institute, grounds, administrative penalties.

Актуальність проблематики. Правове поле сфери юридичної відповідальності України на сьогодні зазнає неабияких змін. Здійснюючи правове регулювання суспільних відносин, держава прагне до вдосконалення всього національного законодавства, у тому числі адміністративного, приводячи його у відповідність як внутрішньодержавних потреб, так і міжнародно-правових вимог сьогодення. Ключовим чинником у цьому процесі є реформування інституту адміністративної відповідальності, що обумовлює потребу в переосмисленні теоретичних положень і змістового наповнення її ключових системоутворюючих понять.

Питання визначення теоретичних засад адміністративної відповідальності є досить складним і характеризується неабиякою актуальністю. По-перше, діюче законодавство, яке встановлює адміністративну відповідальність, характеризується розпороченістю значної кількості нормативно-правового матеріалу та неповною відповідністю

потребам сьогодення. По-друге, власне інститут адміністративної відповідальності характеризується постійним розширенням кола суспільних відносин, які підлягають захисту адміністративними санкціями, при цьому суттєво зростає роль адміністративної відповідальності у боротьбі з правопорушеннями, збільшується кількість складів адміністративних проступків. По-третє, відсутня достатньо струнка теорія, що дозволила б логічно визначити ключову дефініцію «адміністративна відповідальність», однозначність усвідомлення якої дозволить виробити найбільш дієву стратегію попередження та профілактики адміністративних правопорушень.

Ступінь наукової розробки проблеми. Традиція дослідження інституту адміністративної відповідальності завжди лежить у площині концептуальних надбань вітчизняних і зарубіжних учених-юристів. Окремим аспектам цього питання приділяли увагу в своїх дослідженнях такі українські та російські вчені, як В.Б. Авер'янов, С.С. Алексєєв, О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурка, Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, С.М. Братусь, А.С. Васильєв, М.В. Вітрук, В.М. Галуцько, І.П. Голосніченко, С.В. Додін, О.Т. Зима, О.Л. Жильцов, В.М. Манохін, Р.А. Каложний, С.В. Ківалов, І.М. Козлов, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, Б.М. Лазарєв, О.О. Лукашева, О.С. Луньов, В.І. Олефір, В.І. Палько, Н.Г. Саліщева, М.С. Студенікіна, Ю.М. Тодика та ін. Проте, не зважаючи на досить широкий спектр наявних досліджень, на сьогодні немає єдиного трактування поняття «адміністративна відповідальність», як немає й однозначної думки щодо виділення основних ознак цього виду відповідальності. Концептуальні системи сучасних науковців, перетинаючись, зрештою відображають суб'єктивну думку кожного з авторів.

З огляду на це **метою** даного адміністративно-правового дослідження є виявлення теоретичних засад інституту адміністративної відповідальності в системі юридичної відповідальності права України.

Виклад матеріалу. Аналіз наявної емпіричної бази переконує, що на сьогодні не вщухають наукові дискусії з приводу природи юридичної відповідальності, у тому числі її видового розмаїття, підстав, принципів, специфіки функціонального наповнення, правового регулювання тощо. Ще у 80-х рр. ХХ ст. відомий правознавець О. Лейст зауважив, що поняття «юридична відповідальність» і низка її ключових проблем, безперечно, є предметом дискусії, яка не припиняється протягом тривалих років і в процесі якої закономірно виявляється потреба уточнення та розробки методологічних питань, без чого немислимим є вироблення загальновизнаного її поняття. На думку дослідника, тривогу викликає не стільки наявна кількість точок зору та визначень відповідальності, скільки умоглядність деяких із них, відірваність їх від чинного законодавства і практики його застосування [11, с. 17]. Схожою ситуація виглядає і у випадку з усвідомленням суті адміністративної відповідальності як складовою юридичної відповідальності.

У ст. 92 Конституції України [10] адміністративну відповідальність визначено одним з основних видів юридичної відповідальності в Україні. Вона виступає наслідком невиконання чи неадекватного виконання особою норм адміністративного законодавства, що тягне невідворотність реагування держави на адміністративні правопорушення (проступки) та встановлюється виключно її законами.

Слід зазначити, що чинним законодавством України не передбачено чіткого тлумачення даного поняття: у другому розділі Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) «Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність» лише зазначаються умови її настання (за правопорушення, передбачені КУпАП, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності), а також її міру (адміністративне стягнення, що застосовується з метою перевиховання правопорушника і запобігання правопорушенням).

Не викликає сумнівів, що специфіка даного нормативного акта передбачає наявність чіткої дефініції зазначеного поняття. Більше того, окремі науковці взагалі пропонують змінити існуючу назву КУпАП на Кодекс про адміністративну відповідальність [7, с.196], адже зміст цього документа напряму пов'язаний з категорією відповідальності в сфері адміністративних правовідносин. Проте, як бачимо, законодавчо не розроблена концепція відповідальності, не визначені її принципи та складові.

Проблема поглиблюється й тим, що єдиного і чіткого розуміння поняття «адміністративна відповідальність» немає не лише в законодавстві, а й в науковій літературі. Як вітчизняні, так і зарубіжні вчені пропонують власне суб'єктивне бачення даної категорії в світлі проведених ними досліджень. Тому, аналізуючи найбільш поширені визначення, спробуємо виокремити найбільш загальні характерні риси даного поняття, які дозволять якнайповніше відобразити його природу.

Застосовуючи поняття адміністративної відповідальності суто до суб'єктів проступку, Р. Денчук визначає її як обов'язок фізичних і юридичних осіб понести негативні наслідки правопорушень у вигляді адміністративних стягнень, передбачених нормами адміністративного права [6, с.135]. Більш комплексним і повним є усвідомлення зазначеного феномену П. Макушевим: «адміністративна відповідальність – особливий вид юридичної відповідальності, який реалізує всі органами юридичної відповідальності (постає на підставі норм права, за порушення правових норм, конкретизується юрисдикційними актами компетентних органів, пов'язана з державним примусом). З іншого боку, адміністративна відповідальність є складовою адміністративного примусу і має всі його властивості (здійснюється в межах позаслужбового підпорядкування та ін.)» [13, с. 92].

Як бачимо, в кожному з наведених визначень обов'язково підкреслюється міра примусу як основна складова поняття адміністративної відповідальності. Не випадково автори низки визначень акцентують увагу саме на санкціях правових норм, заходах адміністративного примусу, з огляду на що адміністративна відповідальність ними усвідомлюється як: модель механізму реалізації в адміністративному порядку санкцій правових норм, які мають форму стягнень [12]; одна з форм державного осуду, що виявляється у впливі відповідних органів державного управління та посадових осіб на правопорушників у межах санкцій адміністративно-правових норм [14]; сукупність адміністративних правовідносин, які виникають у зв'язку із застосуванням уповноваженими органами до осіб, які вчинили адміністративний проступок, особливих санкцій – адміністративних стягнень [2]; застосування частини заходів адміністративного примусу, тобто адміністративних стягнень [15, с. 88].

Так, А. Васильєв у «Науково-практичному коментарі до Кодексу України про адміністративні правопорушення» цілком справедливо підкреслює: ретельний аналіз законодавства про адміністративну відповідальність показує, зокрема, що термінологічно прикметник «адміністративний» (застосовно і до «адміністративна відповідальність») першочергово вказує не на сферу суспільних відносин, де відбуваються ці протиправні діяння (тобто не на сферу державного управління), а на те, що за вчинення згаданого правопорушення застосовується примусовий захід, тобто міра одного з видів державного примусу [9].

З огляду на це цілком логічним видається той факт, що окремими авторами адміністративна відповідальність усвідомлюється як один із двох видів адміністративного примусу. Ця відповідність має дві відмінні ознаки: фактична підстава адміністративної відповідальності – адміністративний проступок – і міра відповідальності, яка за своєю природою належить до числа адміністративних заходів [3, с. 9]. Дійсно, адміністративним правом передбачено, що відповідальність є складовою примусу. У статті 23 КУпАП України зазначено, що адміністративне стягнення є мірою відповідальності. А отже, наведене визначення є цілком правильним, хоча й повною мірою не розкриває суті поняття. Схожими в цьому сенсі видаються визначення, в яких підкреслюються всякого роду обмеження. Наприклад, Д.В. Додін вважає, що адміністративна відповідальність – це визначення державними органами через застосування адміністративно-примусових заходів обмежень майнових, а також особистих благ та інтересів за здійснення адміністративних правопорушень [1, с. 228].

Проте вже найменший аналіз наведених визначень, співставлення їх теоретичного змісту із реальними практики правової системи України дає змогу констатувати їх неповноту. Так, окрім санкцій, стягнень, І.О. Галаган враховує також і виховний фактор (факт несприйняття, осуду проступку тощо), наявність особливого виду проступку, факт забезпечення безпеки суспільних відносин та ін. Адміністративна відповідальність трактується ним як застосування у встановленому порядку уповноваженими на це органами і службовими особами адміністративних стягнень, сформульованих у санкціях адміністративно-правових норм, до винних у вчиненні адміністративних проступків, що містять державний і громадський осуд, засудження їх особи і протиправного діяння, що виявляється у негативних для них наслідках, які вони зобов'язані виконати, і переслідують цілі їх покарання, виправлення і перевиховання, а також охорони суспільних відносин у сфері державного управління [5, с. 41]. Такий підхід слід визнати досить правомірним, адже статтею 23 КУпАП передбачено, що «Адміністративне стягнення ... застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття...» [8].

Найбільш повними, на нашу думку, визначеннями адміністративної відповідальності є ті, що враховують не лише наявність особливого виду проступку – адміністративного, специфіку стягнень, а й порядок притягнення до відповідальності, врегулювання нормами адміністративного права та ін. Серед таких дефініцій особливо вирізняється визначення Бугайчука К.Л., на думку якого, адміністративна відповідальність – це застосування до осіб, які вчинили адміністративні проступки, адміністративних стягнень, що тягнуть для цих осіб обтяжливі наслідки майнового,

морального, особистісного чи іншого характеру і накладаються уповноваженими на те органами чи посадовими особами на підставах і у порядку, встановлених нормами адміністративного права [1, с. 229].

Часто до такого переліку нерідко додають ще одну ознаку адміністративної відповідальності: вона реалізується за умов неслужбової неідеальності [2, с. 434]. Дійсно, адміністративна відповідальність застосовується органом чи посадовою особою, яким порушник не підпорядковується за родом своєї діяльності. Ключовим моментом є те, що цей вид юридичної відповідальності застосовується органами виконавчої влади і реалізується в процесі здійснення ними функцій державного управління, причому порядок її реалізації встановлюється нормами адміністративного права та закріплюється у відповідних нормативно-правових актах.

Аналіз точок зору з цього приводу дає змогу дійти висновку, що це поняття науковцями розглядається як один з інститутів адміністративного права, як форма забезпечення одного із заходів примусу (стягнення), як різновид юридичної (правової) відповідальності, як ефективний засіб запобігання правопорушень та забезпечення правопорядку, як певний стан суспільних відносин, який виникає внаслідок порушення законодавства. Адміністративна відповідальність становить особливий вид юридичної відповідальності, їй властиві всі ознаки останньої. Традиційно правову відповідальність пов'язують із застосуванням заходів державного примусу, розглядають її як передбачену санкціями правових норм реакцію на правопорушення, як реалізацію, застосування і здійснення санкцій. Застосування заходів юридичної відповідальності тягне для правопорушника обтяжливі наслідки майнового, морального, особистісного чи іншого характеру, які він зобов'язаний перетерпіти і фактично перетерпіває. Тим самим правопорушник, як фізична, так і юридична особа, відповідає перед державою за неправомірну поведінку.

У цьому сенсі адміністративній відповідальності властива низка специфічних рис, які відрізняють її від інших видів юридичної відповідальності. Так, вона настає, як правило, за особливий вид правопорушень – адміністративні. В окремих випадках її заходи можуть застосовуватися також при звільненні від кримінальної відповідальності, тобто за діяння, що містять ознаки злочинів, які не становлять великої суспільної небезпеки.

Адміністративна відповідальність виявляється в накладенні на порушників певних видів адміністративних стягнень, специфічних за змістом і відмінних від заходів кримінального покарання, дисциплінарного впливу та майнової відповідальності. Адміністративні стягнення накладаються багатьма органами та посадовими особами, яким таке право надано законодавчими актами. Їх повний перелік наведено в спеціальному розділі КпАП. Між органами (посадовими особами), які накладають адміністративні стягнення, і правопорушниками відсутні службові відносини. Нарешті, адміністративну відповідальність врегульовано нормами адміністративного права, які містять вичерпні переліки адміністративних проступків, адміністративних стягнень та органів, уповноважених їх застосовувати, детально регулюють цей вид провадження і в сукупності становлять її нормативну основу [1, с. 228].

Узагальнення зазначеного дає підстави констатувати, що специфічні риси адміністративної відповідальності, які відрізняють її від інших видів юридичної

відповідальності, передбачають такі елементи: умова (мається на увазі адміністративне правопорушення (проступок) як підстава для її настання); реагування (йдеться про безпосередню реакцію відповідних органів на правопорушення (проступок), що виявляється в застосуванні до суб'єктів адміністративних стягнень); уповноважений орган, якому законодавством надане право притягувати до адміністративної відповідальності; порядок притягнення, що встановлений законодавством і містить необхідні гарантії законності, здійснення права на захист; норми адміністративного права, якими регулюється процес притягнення до відповідальності (зокрема, ними передбачено перелік адміністративних порушень, адміністративних стягнень і органів, уповноважених їх застосовувати тощо).

Наведені особливості дають підстави стверджувати, що адміністративну відповідальність не можна розуміти однобічно, лише через обов'язки правопорушника, каральні санкції, реакцію держави тощо. Вона є специфічною сукупністю суб'єктивних прав і обов'язків правопорушника, дій уповноваженого органу тощо. Тому, на наш погляд, варто погодитися з думкою К. Бельського [4] щодо можливості формулювання поняття адміністративної відповідальності лише на основі різноманітності визначень, які доповнюватимуть, конкретизуватимуть і розвиватимуть одне одного. Адже, з одного боку, дане поняття становить об'єктивну категорію, що виражає реакцію держави на адміністративне правопорушення, а з іншого, – суб'єктивно-особистісну категорію, що показує її як сукупність прав особи, що зазнає покарання.

Висновок. Як бачимо, визначення основних підходів до дослідження даного поняття дозволило побіжно окреслити його системні та внутрішні властивості. Зокрема, адміністративна відповідальність як складова системи юридичної відповідальності права України усвідомлюється як застосування до осіб, як фізичних, так і юридичних (залежно від суб'єкту відповідальності), які вчинили адміністративні проступки, адміністративних стягнень, що тягнуть для цих осіб обтяжливі наслідки майнового, морального, особистісного чи іншого характеру і накладаються уповноваженими на те органами чи посадовими особами на підставах і у порядку, встановлених нормами адміністративного права.

Такі характеристики, на нашу думку, дають підстави зрозуміти усю важливість даного інституту як такого, що виступає важливим засобом охорони громадського порядку і якому притаманні всі ознаки юридичної відповідальності. За допомогою інституту адміністративної відповідальності здійснюється захист не тільки адміністративно-правових відносин, а й відносин, урегульованих нормами фінансового, екологічного, трудового, митного, а в деяких випадках цивільного права та процесуальних галузей. Тому серед основних завдань реформування існуючої нормативно-правової сфери повинно бути закріплення в КУпАП поняття адміністративної відповідальності як основи для попередження адміністративних правопорушень, протидії їм, а також створення системи захисту прав і свобод громадян.

Список використаних джерел

1. Адміністративне право України: [навч. посіб.] / Бандурка О. М. [та ін.]. — Харків: Вид-во Нац. ун-гу внутр. справ, 2004. — 480 с.
2. Адміністративне право України: Академічний курс. У 2 т. — К., 2007. — Т. 1. — 592 с.

3. Адушкин Ю. Российское административное право / Ю. С. Адушкин, З. А. Багшашев, В. М. Манохин. — М. : Юристъ, 1996. — 472 с.
4. Бельский К. С. Административная ответственность: генезис, основные признаки, структура / К. С. Бельский // Государство и право. — 1999. — № 12. — С. 12 — 20.
5. Галаган И. А. Административная ответственность в СССР / И. А. Галаган. — Воронеж : ВГУ, 1970. — 252 с.
6. Денчук Р. О. Правове регулювання адміністративної відповідальності юридичних осіб в праві України / Р. О. Денчук // Правова держава. — Одеса, 2010. — № 12. — С. 130 — 137.
7. Долежан В. В. Актуальні проблеми кодифікації адміністративного законодавства України // Систематизація законодавства в Україні: проблеми теорії та практики : матеріали Міжнар. науково-практичної конференції. — К. : Інститут законодавства ВРУ, 1996. — С. 193 — 196.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/page>.
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Науково-практичний коментар / За заг. ред. А. С. Васильєва, О. І. Миколєнка. — Х. : ТОВ "Одіссей", 2010. — 1024 с.
10. Конституція України : за станом на 12 квіт. 2012 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс] / — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
11. Лейст О. Э. Санкции и ответственность по советскому праву (теоретические проблемы). — М., 1981. — 240 с.
12. Лук'янець Д. М. Розвиток адміністративної відповідальності: концептуальні засади та проблеми правореалізації: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. — К., 2007. — 35 с.
13. Макушев П. В. Адміністративна відповідальність як правовий інститут / П. В. Макушев // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. — 2009. — Вип. № 4. — С. 89 — 97.
14. Маркова Е. И., Туранов В. И. Административная ответственность по советскому праву. — Куйбышев : Изд-во Куйбышев. ун-та, 1978. — 553 с.
15. Советское административное право / Под ред. В. И. Поповой и М. С. Студеникиной. — Изд. 2-е, перераб. и доп. — М. : Юрид. лит., 1988. — 319 с.

References:

1. Administratyvne pravo Ukrainy : [navch. posib.] / Bandurka O. M. [ta in.]. — Kharkiv : Vyd-vo Nats. un-tu vnutr. sprav, 2004. — 480 s.
2. Administratyvne pravo Ukrainy : Akademichnyy kurs. U 2 t. — К., 2007. — Т. 1. — 592 с.
3. Adushkyn Yu. Rosssiyskoye admynstratyvnoye pravo / Yu. S. Adushkyn, Z. A. Bahyshhaev, V. M. Manokhin. — М. : Yuryst, 1996. — 472 с.
4. Bel'skiy K. S. Admynstratyvnaya otvet-stvennost': henezys, osnovnyye pryznaky, struktura / K. S. Bel'skiy // Gosudarstvo y pravo. — 1999. — # 12. — S. 12 — 20.
5. Halahan Y. A. Admynstratyvnaya otvet-stvennost' v SSSR / Y. A. Halahan. — Voronezh : VHU, 1970. — 252 s.
6. Denchuk R. O. Pravove rehulyuvannya administratyvnoyi vidpovidal'nosti yurydychnykh osib v pravi Ukrainy / R. O. Denchuk // Pravova derzhava. — Odesa, 2010. — # 12. — S. 130 — 137.
7. Dolezhan V. V. Aktual'ni problemy kodyfikatsiyi administratyvnogo zakonodavstva Ukrainy // Systematyzatsiya zakonodavstva v Ukraini: problemy teorii i ta praktyky : materialy Mizhnar. naukovopraktychnoyi konferentsiyi. — К. : Instytut zakonodavstva VRU, 1996. — S. 193 — 196.
8. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennya // Elektronnyy resurs□. — Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/page>.
9. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennya: Naukovo-praktychnyy komentar / Za zah. red. A. S. Vasylyeva, O. I. Mykolenka. — Kh. : TOV "Odissey", 2010. — 1024 s.
10. Konstytutsiya Ukrainy : za stanom na 12 kvit. 2012 r. / Verkhovna Rada Ukrainy [Elektronnyy resurs] / — Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.
11. Leyst O. Э. Sanksyy y otvet-stvennost' po sovet-skomu pravu (teoreticheskiye problemy). — М., 1981. — 240 s.
12. Luk"yanets' D. M. Rozvytyk administratyvnoyi vidpovidal'nosti: kontseptual'ni zasady ta problemy pravorealizatsiyi: avto-ref. dys. ... d-ra yuryd. nauk. — К., 2007. — 35 с.

13. Makushev P. V. Administratyvna vidpovidal'nist' yak pravovyy institut / P. V. Makushev // Naukovyy visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. — 2009. — Vyp. # 4. — S. 89 — 97.
14. Markova E. Y., Turanov V. Y. Admynstratyvnaya otvet-stvennost' po sovet-skomu pravu. — Kuybyshev : Yzd-vo Kuybyshev. un-ta, 1978. — 553 s.
15. Sovet-skoe admynstratyvnoe pravo / Pod red. V. Y. Popovoy y M. S. Studenykynoy. — Yzd. 2-e, pererab. y dop. — M. : Yuryd. lyt., 1988. — 319 s.

Рецензент: кандидат юридичних наук, доцент Дрозд О.Ю.

УДК 342.9

Порошук П.П.,

здобувач Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ АПАРАТУ СУДУ

У статті присвячено увагу питанню сутності контролю за діяльністю апарату суду. Розглянуто поняття та призначення соціального і державного контролю; сформульовано визначення поняття контролю за діяльністю апарату суду та наведені його основні ознаки; зроблено висновок про призначення контролю за діяльністю апарату суду

Ключові слова: контроль, соціальний контроль, державний контроль, контроль за діяльністю апарату суду.

Порошук П.П.,

соискатель Днепропетровского государственного
университета внутренних дел

ПОНЯТИЕ И ЗНАЧЕНИЕ КОНТРОЛЯ ЗА ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ АППАРАТА СУДА

В статье посвящено внимание анализу сущности контроля за деятельностью аппарата суда. Рассмотрены понятие и назначения социального и государственного контроля; сформулировано определение понятия контроля за деятельностью аппарата суда и Приведены его основные признаки; сделан вывод о значении контроля за деятельностью аппарата суда.

Ключевые слова: контроль, социальный контроль, государственный контроль, контроль за деятельностью аппарата суда.

Poroschuk P.P.,

Researcher Dnepropetrovsk State University of Internal Affairs

THE CONCEPT AND IMPORTANCE OF MONITORING THE ACTIVITIES OF A COURT

The article is devoted attention to the nature of control over the activities of a court. The concept and purpose of social and political control; the definition of the concept of control over the activities of a court and are its main features; concluded destination control over the activities of a court

Actuality is that the development of Ukraine as a legal state is impossible without improving the quality of justice, for the rule of law - is "the state courts." The problem of improving the quality and efficiency of the courts of its core functionality requires a whole complex of organizational and legal nature, in particular, not the least of them takes the issue of control over the activities of a court, which although not directly take part in the administration of justice, however has a number features designed to promote it, so the court apparatus performs: informational, analytical, organizational, technical, documentation, personnel, financial and logistical support of the judges and courts as public institutions.

The conclusions are that concluding this article we can conclude that the value of control to ensure the proper functioning of a court and, consequently, the judicial authority in general, it is difficult to overestimate. It acts as an important guarantee control of the practical implementation of a court assigned tasks and functions.